

sibi commissa est, quamque dicunt *Dioecesim*, alios inferiores se rectores quibus partem suae potestatis committant, iis semper exceptis, quae exerceri ab iis nequeant ob sacri ordinis ad ea necessarii defectum.

VII. In primordiis Ecclesiae extraordinarias quasdam facultates Apostolis tribuit, quas tamen in eorum successores Episcopos noluit dimanare.

Atque haec summa est divinae Ecclesiae Constitutionis, unde tota doctrina de vero legitimoque Ecclesiasticae potestatis subiecto hauriatur. Hic enim videre est 1°. Quis in tota Ecclesia, quique in singulis eiusdem partibus imperent, easdemque partes cuius sit definire, ac distribuere: 2°. Quanta in singulis sit potestas: 3°. Quatenus iisdem inhaereat: quae sane tria sunt, ad quae facile referas quaecumque de cuiuslibet potestatis subiecto quaeri possunt. Liceat igitur ad alterum caput progredi, quod est de praecipuis erroribus, qui Ecclesiae constitutioni adversantur.

CAPUT SECUNDUM

DE PRAECIPIIS SYSTEMATIS, QUAE A VERA ECCLESIAE
CONSTITUTIONE ABERRARUNT.

4. Quae de eiusmodi systematis dicenda sunt, duas in partes distribuimus, in quarum altera eadem exponemus, in altera brevi quadam ratione refutabimus.

§. I.

Exponuntur praedicta systemata.

5. Marsilium Menandrinum, quem Patavinum dicunt, omnium patriarcham, quippe quem ceteri plus minus exscripserunt, facile dixeris. Hic Ludovico Bavaro adblanditus, qui saeculo XIV. Romanos Pontifices oppugnabat, ecclesiasticam constitutionem pervertit libro edito, quem inscripsit *Defensorium pacis*; quo in libro haec docuit:

I. Summam potestatem esse in toto coetu fidelium, idque iure ipso naturae societatibus omnibus communi.

II. Hanc potestatem translata deinceps fuisse in Prin-

cipes, si essent fideles, sin infideles, in Episcopos non sine tamen subiectione tum populo ipsi, tum Principibus.

III. Propriam Ecclesiae potestatem non esse in cogendo, sed in monendo tantum, in concionando, aliisque huius generis.

Hic damnatus est a Ioanne XXII pluribus editis constitutionibus, praesertim vero *Const. Licet. 23. Oct. 1327*: refutatus vero ab Alberto Pighio *De Hierarchia Eccles. Lib. V.*

6. Ex disciplina Marsilii sunt primum Protestantes, qui eiusdem librum oblivioni iam traditum in vulgus ediderunt. Hi tamen more suo innumeras in sententias scissi sunt, quas referre haud modicum interest, ut ex tacita eorum confessione appareat, eos in perpetuo errore versari, nihilque assignari posse, in quo securi conquiescant. En igitur quid de eorum systematis referebat Schenkl hoc seculo in eunte *Instit. Iur. Eccl. Prolegom. §. 46. in nota.* « Prote-
» stantes nova identidem cudunt Ecclesiae systemata, quo-
» rum *decem* inter se diversa Pfaffius, nec pauciora enume-
» rat Moshemius; sed multo plura excogitata fuisse, in dies-
» que pene nova procudi ex Protestantium scriptis luculen-
» tum est. Sane 1°. olim placuit pluribus *inaequalis*, hodie
» *aequalis* (plane democraticae) Ecclesiae systema plerisque
» placet. 2°. Alii maluere Ecclesiam liberrima natam con-
» foederatione, et societatem prorsus *voluntariam*: alii Chri-
» sti voluntate determinatam dixerunt et *legalem*. 3°. *Peculia-*
» *ris* societas aliis, aliis *Reipublicae* (societati civili) *innexa*
» Ecclesia visa est, et ab illa indistincta. 4°. Alii omne ab
» Ecclesia arcent imperium; alii Ecclesiam subiiciunt impe-
» rio totius societatis; alii delecto ministrorum coetui, alii
» universis ministris; alii magistratui politico, sive Princi-
» pibus, quibus *ius sacrorum* tribuunt. 5°. Eiusmodi ius sa-
» crorum alii ex iure naturali, alii ex sacra scriptura, alii
» ex pace religiosa, seu Westphalica, alii ex consuetudine,
» alii ex populorum cessione tacite facta Principibus asse-
» runt: alii ex ipsa boni publici tum ecclesiastici, tum po-
» litici ratione seu necessitate, alii ex iure devolutionis
» vindicant. 6°. Novissime turba maxima iura Ecclesiastica
» dispescit *in maiestatica, et collegialia*, quorum illa Prin-
» cipi, ista fidelium coetui per se competant. At, dum de

» utriusque discernendis res est, foede ipsimet scinduntur.
» Nam 7°. alii e numero in primis Iurisconsultorum in Prin-
» cipem se se exhibent liberaliores: aut brevi manu omnia
» Principi vindicant, aut saltem quae *maiestatica*, quaeve
» *collegialia* sint, haud operose disquirendum autumant,
» praesertim si qui exercere ea iura debeant Principes sint
» Protestantici, non autem Catholici. Alii e coetu maxime
» Theologorum utraque dicunt esse probe distinguenda, eo-
» quod omnia sine discrimine et absolute transferri in Prin-
» cipem, aut certe sine ministrorum Ecclesiasticorum inter-
» ventu recte administrari ab eo nequeant; imo vero haud
» rite administrata a populo revocari possint, et retrahi.
» Ceterum 8°. systematum varietate et amore ducti alii
» ipsum Christum Dominum fuisse legislatorem negant; alii
» non Christo quidem, sed tamen Apostolis potestatem *le-*
» *gislatoriam* aut certe *exequutoriam* abiudicant; alii eam
» ceu personale privilegium divinitus datum, sed ita, ut cum
» ipsis expiraret, iisdem permittunt. Rursus 9°. imperium,
» seu ecclesiasticam quandam potestatem alii iure non pro-
» prio, sed *administratorio* ab Apostolis ceu delegatis, po-
» pulique officialibus exercitam fuisse admittunt; atque eo-
» dem modo non divina, sed humana ordinatione et populi
» voluntate Apostolis successisse dicunt Episcopos, qui qui-
» dem lapsu temporis delegatam a populo potestatem tam-
» quam sibi propriam usurparint; donec seculo XVI, abdi-
» catis (inter Protestantes) Episcopis, Ecclesia in ius sibi
» proprium postliminio esset restituta. Quo ex tempore, in-
» quiunt, potestatem ecclesiasticam, vel exercitium eiusdem
» in principes esse translatum, aut iisdem, accedente populi
» consensu, firmatum; aut certe ex eo tempore per Princi-
» pes, cum utilius id fieri a nullo alio posset, iuste recte-
» que eam potestatem affirmant administrari etc. Itaque
» quod Moshemius de Lutheranae Ecclesiae systemate can-
» dide fatetur, id iure optimo hodiernis etiam Protestanti-
» bus Mendelsonius obiicit: *In hoc aetatis nostrae lumine*
» *Protestantium de iure ecclesiastico libri didactici extri-*
» *cari hactenus ab incerta caecaque haesitatione non po-*
» *tuerunt. Ad extrema adduci, ita ut iura omnia penitus*
» *dimittat, Clerus non patitur; neque tamen quae illa sint*

» *iura, assignare quispiam valet. Iudicari et finire lites*
» *percipiunt; at iudicem supremum nullum admittunt. De-*
» *nique libertatis atque independentiae ecclesiasticae men-*
» *tio perpetua fit, cum nemo tamen indicare possit, ubi ea*
» *reperiatur.* Quae vero proximis his annis, et fere in dies
» nova, olimque prorsus inaudita de Ecclesiae christianae
» systemate scribant Protestantes plures, nemo, nisi in eo-
» rum scriptis prorsus sit hospes, ignorare poterit. » Hactenus Schenkl de Protestantium systematis (*).

7. Alter Marsilii Patavini surculus est *Edmundus Richerius* Collegii Sorbonici aliquando syndicus, quo ex loco eiusdem Collegii decreto ob errores suos deturbatus est. Huius systema hisce capitibus continetur.

I. Cum Marsilio summam potestatem in ipso ponit fidelium coetu, cui proinde *immediatius atque essentialius* (ut ipse loquitur) claves a Christo traditas fuisse affirmat: unde ait, nullam esse Ecclesiasticam legem, nisi quae consensu populi, idest coetus fidelium fuerit confirmata.

II. *Potestatem ministerialem* universo ordini hierarchico, idest Romano Pontifici, et Episcopis, quos *Apostolorum* loco esse, et Presbyteris, quos *discipulis* successisse ait, ab ipso Christo *immediate* traditam esse, licet diverso gradu, asserit: ita ut Episcoporum, et Presbyterorum, in specie autem Parochorum iurisdictionem non a Romano Pontifice, vel ab Ordinario, sed *immediate* ab ipso Christo derivet.

III. Romanum Pontificem totius Ecclesiae *caput ministeriale* dicit ad unitatem in toto orbe Christiano conservandam per custodiam et exequutionem canonum, eiusque potestatem regimine temperatam esse *aristocratico*, quandoquidem ait, Ecclesiam inconsultam, dissentientem, invitam, vel inauditam obligare ipse nequit; unde plenitudinem auctoritatis pontificiae ita definit:

a) Ut ad Ecclesias particulares per mundum dispersas, sed nequaquam in Ecclesiam universalem in concilium congregatam extendatur.

b) Ut iuridice atque auctoritative legem divinam, naturalem, et canonicam interpretetur, nec non etiam ut de ca-

(*) Cf. quae de variis fidei formulis ab Arianis eorumque fautoribus invecitis habet S. Hilarius *Lib. 2. ad Constantium.*

nonibus conciliorum generalium eo in casu dispenset, quo ipsum Concilium, si esset congregatum, dispensaret, nempe pro communi Ecclesiae, non privatorum bono.

c) Ut necessitate postulante (quia non semper haberi concilium potest) leges aut canones condant *in actu primo*: nam *actus secundus*, ait ipse, idest formalis et actualis causa obligandi ab Ecclesiae consensu dependet.

IV. Eadem fere proportione Episcoporum potestatem in propria dioecesi definit, quandoquidem eius sententia ne Episcopus quidem subditos suae dioeceseos absque eorum consensu *per presbyteros curatos* praestito obligare potest.

V. Praerogativam infallibilitatis toti Ecclesiae (quo nomine populum seu coetum fidelium semper intelligit) fuisse collatam asserit, ipsi autem Petro nullo modo; ac proinde Romanum Pontificem ante assensum Ecclesiae in doctrina fidei atque morum non esse infallibilem.

VI. Ecclesiae neque territorium, neque potestatem coactivam esse; adeoque de mediis necessariis ad beatitudinem suasive tantum ac directive, non coactive, poenas temporales irrogando, iudicare posse ait: Princeps vero politicus, ut dominus reipublicae ac territorii, eius sententia vindex est, atque protector legis divinae, naturalis et canonicae: unde

a) Leges figere, et gladium distringere eum in finem posse, ait.

b) In speciem autem eundem eo nomine esse affirmat iudicem legitimum appellationum, quas *ab abusu* vocant.

Atque hoc quidem est celebre Richerianum systema ex Marsiliano, ut patet, conflatum. Eiusdem auctor damnatus est a provinciali synodo Parisiensi anno 1612, mense martio; tum a provinciali synodo Aquensi eodem anno, mense maio; tum pluribus decretis sacrae Congregationis Indicis, idest 10 maii 1613 sub Paulo V; 2. decembr. 1622 sub Gregorio XV; 4. martii 1709 sub Clem. XI; denique peculiari edito Brevi ab Innocentio XI. anno 1681, quo Brevi historia Conciliorum generalium eiusdem Richerii damnata est, quod in ea systema suum saepe defendit. Ipse autem Richerius bis, ut videtur, simulato, tertium sincero animo doctrinam suam reprobavit anno, antequam vita cederet, idest 1630, qua de re consulendae sunt ephemerides Trevol-

sienses mensis ianuarii anni 1703. De toto autem eiusdem systemate consuli potest *Veith Richerii syst. confutatum, et Charlas de Libert. Gallic. Lib. XII. alias IX.*

8. Ex Edmundo Richerio, et ex ipsis Protestantibus totus prodit *Febronius*, quo sub nomine latet Nicolaus Hontheim Suffraganeus Trevirensis: nisi quod huius systema, quod anno 1763 in libro inscripto de *Statu Ecclesiae* edidit, Primatum Romani Pontificis maxime petit. Ut plenior eiusdem notio habeatur, triplicem in partem dividi potest, in *doctrinalem*, in *historicam*, in *practicam*.

I. Quoad *doctrinalem* haec docet:

a) Ecclesiae statum negat esse *monarchicum*: licet autem non obscure toti fidelium coetui claves fuisse traditas doceat, nihilominus de ea re non admodum est sollicitus, cum totus eius finis in deprimendo Romano Pontifice sit.

b) Aliquem *Primatum* in Ecclesia necessarium esse ait; nihilominus quod Romanae sedi fuerit affixus, id ab Ecclesiae placito, non a divino iure esse repetendum tradit; adeoque fieri posse, ut ab ea revocetur.

c) Naturam ac fundamentum huius primatus in ea re esse statuit, ut unitas servetur; unde haec deducenda esse monet: 1°. *Primatum* recte appellari *Primatum consociationis*; 2°. iura, quae de eodem praedicantur, duas in classes esse distinguenda, in *essentialia*, quae eidem perpetuo inhaereant, et in *adventitia*, quae amoveri possint, et ut plurimum debeant: 3°. essentialia ea tantum habenda esse, quae sint in unitate legitimo modo curanda; cetera dici debere *adventitia*.

d) Legitimum modum huiusce Primatus officium exequendi, idest unitatis curandae esse tantum in *advigilando* et in *dirigendo*, consilii scilicet, non coactionis more; unde consequi ait: 1°. Primatum illum *Consociationis* dici etiam oportere *inspectionis*, et *directionis*: 2°. Excommunicationis ferendae ius eatenus ad illum pertinere, quatenus (ita Febronio sentiente) excommunicatio per se non sit actus iurisdictionis: 3°. Eandem habere robur non posse, nisi ab Ecclesiis particularibus sustineatur: 4°. Quam vero quispiam meritum se non esse sentiat, non secus ac ceteras contumelias, ferendam esse patienter et contemnendam.

e) Sedulo monet hunc qualemcumque Primatum a Romano Pontifice in totam Ecclesiam haberi *distributive* tantum non *collective*; adeoque 1°. Concilii generalis auctoritatem ipsum sibi subiicere Romanum Pontificem, eumque tum quoad fidem, tum quoad mores iudicare: 2°. Idem illud neque necessario a Romano Pontifice indicendum esse, neque, invitis Episcopis, suspendi aut dissolvi ab eodem posse, neque finitum cum fuerit, eiusdem indigere approbatione: 3°. Pari ratione eiusdem decreta, licet ea sint, quae sua natura revocari queant, idest ad disciplinam pertinentia, a Romano Pontifice abrogari aut mutari nullatenus posse: 4°. Quod denique consequens est, *appellationem* a Romani Pontificis sententia ad Concilium Generale regularem esse ac legitimam.

f) *Infallibilitatem* non modo Romano Pontifici, verum etiam *Concilio Generali*, veluti dotem eiusdem certam, negat (*De Statu Eccl. Cap. 1. §. 9*); dat tamen Ecclesiae.

g) Vim obligandi ne Concilium quidem Generale quoad decreta disciplinaria habere docet sine fidelium acceptatione.

h) Episcopos singulos immediate a Christo accepisse ait *potestatem iurisdictionis non secus ac potestatem ordinis*; atque inde sequi: 1°. Eorum potestatem tum circa fidem, tum circa disciplinam *plenam et absolutam* esse; unde necessitatem recurrendi ad Sedem Apostolicam in *caussis fidei* et in ceteris *caussis maioribus*, vel petendi, cum opus est, ab eadem dispensationes ab iis legibus, quae pertinent ad ius commune ecclesiasticum, prorsus reiicit: 2°. Eandem Episcoporum potestatem, quod consequens est, coarctari nullo modo posse neque *quoad res*, neque *quoad personas*; adeoque *exemptiones Regularium*, *reservationes casuum* et *beneficiorum*, necnon *ius annatarum*, et quaecumque sunt huius generis alia, totidem esse abusus: 3°. Romanum Pontificem in Episcoporum dioecesibus statuere nihil posse, nisi eorundem consensu.

i) Principes seculares Canonum custodes, ac vindices esse ait etiam adversus Romanum Pontificem; ita ut etiam Concilium generale sua auctoritate indicere valeant.

II. *Quoad partem historicam* explicare contendit, qua

ratione Primatus Romani Pontificis auctoritas, ut ipse ait, excreverit. Itaque haec docet:

a) Duplici via id factum esse, alia *fortuita et inculpabili*, alia vero *dolosa et culpabili*:

b) Ad *fortuitas causas* haec referenda esse affirmat: 1°. *Splendorem titularum*, quibus Romanus Pontifex, eiusque sedes condecorata est, figuratasque et *ampullatas*, ut ipse ait, ea de re Patrum locutiones: 2°. *Dignitatem Sedis Romanae* tum quod *Apostolica* sit, tum quod *Patriarchatum* totius occidentis adnexum habeat, cuius tantum ratione (proindeque occidentalium tantum Ecclesiarum respectu) eandem ait vocari *Matrem* et *Magistram*: 3°. *Consuetudinem Episcoporum* tum referendi ad eundem graviores causas, tum etiam deferendi ad ipsum plurium negotiorum, ut ipse loquitur, arbitratum sive ob receptum morem, ut idem asserit, eas sedes consulendi, quae digniores et antiquiores essent, sive praesertim ob personalem Romanorum Pontificum doctrinam ac sanctitatem:

c) Ad *dolosas et iniquas* pertinere, 1°. *Complures proprie dictas usurpationes* a Romanis Pontificibus ausu temerario perpetratas: 2°. *Falsas decretales* (quas potissimum fuisse *causam* asserit exaggerati primatus) ab Isidoro confictas, et a Romanis Pontificibus magno cum gaudio exceptas.

III. *Quoad partem practicam* totus est in tradendis remediis, quibus Romanorum Pontificum auctoritas coerceatur; eaque *septem* esse ait, nimirum

a) Apta in eam rem populi instructio:

b) Concilium generale liberum:

c) Conspiratio [Episcoporum per concilia nationalia] *fo-
venda*:

d) Vis atque auctoritas catholicorum Principum:

e) Retentio Bullarum apostolicarum tum per Episcopos, tum per Principes seculares, idest *Placitum*, ut aiunt, sive *episcopale* sive *regium*:

f) *Aperta resistentia*, quam legitimam vocat:

g) *Appellatio ab abusu*; idest appellatio ad Principes seculares adversus Ecclesiae, praesertim vero ipsius Romani Pontificis sententias.

9. Iam vero huius systematis *scopus*, quem sibi propo-

suisse Febronius affirmat, reconciliandi Ecclesiae Catholicae Protestantes, ab ipsis Protestantibus derisus est, inter quos consuli possunt *Scriptores Lipsienses in Novis Actis Eru- ditorum an. 1764 pag. 1*, ubi recensionem operis Febroniani exhibent, qui posteaquam opus egregie laudarunt, veluti Protestantium doctrinam maxime sapiens, ita ut *hominem cum Luthero comparent*, addunt tamen deinceps, clarissimum virum oleum et operam perdere, cum sibi persuadet, remoto primatu Romani Pontificis, Protestantes ad Ecclesiam Catholicam redire posse: multa enim alia superesse aiunt, in quibus ipsi a Catholicis dissident. Eademque de Febronio scripsit *Iablonskius Instit. Hist. Christ. Tom. III pag. 146*, et *Bahrtdius in Dissert. contra Febronium §. VI. VIII. et XVI.* ambo Protestantes. Totum vero febronianum opus reprobatum ac damnatum est, publicis datis litteris, ab Archiepiscopis, vel Episcopis Moguntino, Trevirensi, Coloniaensi, Pragensi, Bambergensi, Constantiensi, Augustano, Frisingensi, quemadmodum videre est apud *Zacaria in Antifebronio vindicato Tom. 1. in Appendice post Caput 1*, ubi ipsae horum litterae referuntur; praesertim vero damnatum est pluribus decretis sacrae Congregationis Indicis, idest 27 febr. 1764, 3 februarii 1766, 24 maii 1771, 3 martii 1775; tum etiam ab ipso Romano Pontifice Clemente XIII. tribus Brevibus die 14 martii 1764 editis, quorum primum ad Electorem Moguntinum missum est, alterum ad Trevirensium, tertium ad Episcopum Herbipolensem, quae item legi possunt apud praedictum *Zacaria loco citato*. Denique Febronius ipse opus suum reprobavit, errorumque suorum retractationem ad Pium VI. misit, quae legi potest in Allocutione Pii VI. habita die 25 dec. 1778 in Consistorio secreto, in qua summus ille Pontifex ait, Febronium *plurima* iam accurate revocasse, de ceteris, quae Sedes apostolica emendanda esse censeret, promississe, se sine ulla cunctatione correcturum esse. Anno nihilominus 1781 Commentarium in suam retractationem edidit, in quo plura perperam dicta adnotavit Card. Gerdilius in opusculo inscripto « *Animadversiones in commentarium etc.* » praeter quae alia quoque adnotari possunt. Denique catholice, ut videtur, sentiens obiit 2 sept. 1790. Refutatus est a compluribus; plenius autem

ac firmiter a *Zacaria* tum in *Antifebronio* italice scripto, tum in *Antifebronio vindicato*, quod latine edidit. Ut autem appareat, qua fide Febroniani systematis sectatores amplificent adversus Romanum Pontificem Episcoporum auctoritatem, digna est, quae legatur epistola cuiusdam Episcopi in Supplemento ephemeridum ecclesiasticarum Romae edito anno 1789 pag. 83, et seqq.

10. Febroniano systemati subiicimus *Libertates gallicanas*, quarum *originem* qui praeclaro aliquo nomine honestare studet, a Concilio Turonico primo, aut saltem a S. Ludovico IX. magna cum amborum iniuria solet repetere. Vera tamen earundem origo a miserrima occidentalis schismatis aetate videtur esse repetenda, quo ex tempore, politica potestate urgente, sensim illae increvere, donec certis quibusdam sollemnibusque formulis expressae sunt tum cum, Ludovico XIV. adversus Innocentium XI. venerabilis memoriae Pontificem hostiles animos gerente, aliquot Galliarum Episcopi anno 1682 eiusdem regis iussu congregati celebrem *quinque propositionum declarationem* emisissent. Iam igitur ad has *quinque*, seu potius *quatuor* propositiones, (nam quinta ad evulgationem priorum pertinet) veluti ad totidem germina, unde practica consecratorum seges plurima exoritur, gallicanae libertates revocantur, quarum 1^a. est, *Romanis Pontificibus nullam esse in Reges, atque in civilia negotia ne indirectam quidem potestatem*: 2^a. *Concilii generalis auctoritatem Romani Pontificis auctoritate esse superiorem*: 3^a. *Potestatem Sedis apostolicae coarctari a) per canones iam conditos, totiusque mundi reverentia consecratos; b) per consuetudines atque instituta a Regno, et ab Ecclesia Gallicana recepta*: 4^a. *Romani Pontificis iudicium infallibile censendum non esse, nisi Ecclesiae consensus accedat*. Ex quibus propositionibus licet plurimae ad Ecclesiae statum practice turbandum deduci possint, tria tamen infelici celebritate insignia dimanant, quae veluti *Regni instituta* ad propositionem tertiam revocantur, idest

1°. *Appellatio ab abusu*, quae est misera illa consuetudo subiiciendi Ecclesiam Magistratibus civilibus ad eos appellando a sententiis iudicis ecclesiastici eo nomine, quod ille auctoritate sua perperam atque iniuriose usus fuerit.

2°. *Regium Placet*, idest pessima altera consuetudo, qua Constitutiones apostolicae, ipsaeque etiam Episcoporum pastorales litterae, quas dicunt *mandata*, in vulgus edi, servarique vetantur, nisi id civilis Magistratus permittat.

3°. *Regius patronatus et custodia canonum*, quo nomine libera fit Regi facultas quibuslibet Ecclesiae negotiis sese immiscendi.

Atque hae quidem sunt *libertates gallicanae*, quas celeberrimus, et quovis nomine insignis Cameracensis Episcopus Fenelonius *servitutem erga Regem, et adversus Romanum Pontificem licentiam* quam merito appellavit, unusquisque facile intelliget, qui ad *scopum*, ad *media*, ad *effectus* praedictae declarationis attendat. *Scopus* nimirum insinuat propositio prima; *media* tribus sequentibus; *effectus* praecipui tribus illis continentur consecrariis, quae commemoravimus, quaeque cum antea a Gallicano ipso Clero vehementer repellerentur, tum veluti iugum quoddam suscepta sunt. Iam vero praedictam declarationem reprobarunt Romani Pontifices *Innocentius XI.* per litteras in forma Brevis die 11 Aprilis anno 1682., *Alexander VIII. Const. Inter multiplices die 1 Augusti an. 1690.*, *Pius VI. Const. Auctorem fidei 28 Aug. 1794 circa fin.* Imo ipsi reiecerunt Gallicani Episcopi, qui eam edidere, et Ludovicus ipse XIV, cuius auctoritate gesta ea omnia fuerant, litteris seorsim datis ad *Innocentium XII.* anno 1695.

11. Haec porro sunt praecipua systemata, quae verae Ecclesiae Constitutioni adversantur. Si quis vero praeterea systema quoque Iansenianum requirat, is sciat haereseos illius asseclas systema proprium nullum habere, sed ea, quae iam exposita sunt, ac praesertim Richerianum modo aperte, modo clanculum, prout tempora ferunt, amplecti, quemadmodum colligere est tum ex doctrina Pistoriensis conventus, quam *Pius VI. Const. Auctorem fidei* damnavit, tum etiam ex doctrina *Curaltii, Van Espenii, aliorumque huius furfuris scriptorum.* Iam vero mentis nostrae non est, quae systemata exposuimus, eadem per singula capita refellere: id enim et temporis brevitatis, et ratio prohibet, quae vetat scilicet ea haec repeti, quae in Theologia traduntur. Quapropter ut quam brevissime rem agamus, fundamenta tantum, quibus illa in-

nituntur, aggrediemur; iis enim collapsis, cetera corruant necesse est: tum vero nonnulla corollarii more suis locis adiiciemus, quae cum maxime ad nos pertineant, a Theologis praetermitti solent.

§. II.

Praedictorum systematum fundamenta convelluntur.

12. Si quis praedictorum systematum fundamenta scrutetur, facile reperiet, ea omnia *illidere in petram*, adeoque ad eam *confringi*. Id enim in iis primum est, unde cetera dependent, abolere, vel saltem imminuere *potestatem Romani Pontificis*, ut eam derivent vel *in principes seculares*, vel *in plebem*, vel saltem *in Episcopos* sive *singillatim* sive *coniunctim* in Conciliis generalibus. Quapropter si catholicam veritatem retineas, Petri in Ecclesiam potestatem, quae in Romanos Pontifices eiusdem successores dimanavit, divinitus fuisse institutam, atque ita, ut *omnino perfecta, nullaque humana auctoritate circumscripta* sit, protinus agnosces, non modo eorundem systematum molem, verum etiam singulas eorundem partes singulosque articulos corruere. Sit igitur

13. *Propositio:* Petri in Ecclesiam potestas ab ipso Christo ita instituta est, ut omnino plena ac perfecta sit, nullaque humana auctoritate circumscripta.

Probatur ex Io. XXI. 15, 16 et 17 coll. Matth. XVI. 18, 19; quibus in locis haec manifesta sunt:

I. Agi ibidem *a)* de aliqua potestate *b)* in Ecclesiam *c)* Petro singulari modo tributa *d)* a Christo Domino. *Christus* enim est qui loquitur, isque ad *Petrum* loquitur, eum *proprio nomine*, quo nempe a singulis distinguebatur, compellendo, *ipsamque eiusdem personam, addito carnalis parentis nomine*, indigitando, ac denique *expresse* eundem a *ceteris omnibus* separando — *Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis (fili) diligis me plus his?* (nempe ceteris omnibus Apostolis, qui adstabant).

Id autem est quod loquitur, ut conferat munus *pascendi* (idest *regendi* Cf. *Ps. 77, v. 71, 72, etc.*) *agnos et oves suas* (idest eos, qui ad *ovile* suum pertinent, quae est Ecclesia.